

YU ISSN 0027-8084
UKD 808.61/.62

ИНСТИТУТ ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК САНУ

НАШ ЈЕЗИК

XXX/1—5

**БЕОГРАД
1995—1996**

Срето Танасић

(Институт за српски језик САНУ, Београд)

О УПОТРЕБИ ГЛАГОЛА *ТРЕБАТИ*

У раду се расправља о употреби глагола *требати* када он тражи глаголску допуну. Језичка норма од Вука ту допушта само безличну употребу, а у језичкој пракси се упорно јавља и лична употреба овога глагола. У новије вријеме у језичкој пракси се проширила и употреба овога глагола у безличном облику са субјектом у номинативу. Аутор сматра да таква конструкција, која се јавља само са овим глаголом безлично употријебљеним, нема утемељење у структури српскога језика.

Глагол *требати* у српском језику има двојаку употребу: јавља се са личним наставцима и као безличан. Још је Вук прописао норму према којој се овај глагол употребљава само безлично када тражи глаголску допуну¹: *Треба* да одем у библиотеку; *Требаће* да Марко купи књиге — и сл. Међутим, овај глагол се, и у ситуацији кад тражи глаголску допуну, у језичкој пракси јавља и са личним наставцима. Тако се поред наведених реченица чују и примјери као: *Треbam* да одем у библиотеку; Марко ће *требати* да купи књиге. У то се можемо лако увјерити читајући текстове настале од Вука па до данас, а и из разговорног језика. О томе свједоче и честе интервенције наших граматичара и језичких стручњака у стручној литератури. Тако се у часопису *Наш језик* од његових првих бројева у језичким поукама често указује на погрешну употребу овога глагола са личним наставцима — када тражи глаголску допуну у облику презента или инфинитива², а о томе је писано и у посебним чланцима³. У грађи сакупљеној за Речник САНУ такође се налази доста примјера са оваквом употребом глагола *требати*:

¹ В. Вуков *Рјечник српскога језика*, уз глагол *требати*.

² *Наш језик* II (1934), стр. 120; III (1935), стр. 123; V (1937), стр. 273; VII (1939), стр. 55; нова серија: IV (1953), стр. 275—276; VI (1955), стр. 292; VII (1956), 196.

³ С. Марковић, О употреби личних и безличних облика глагола *требати*, *Наш језик* I/7—8 (1950), 311—317; М. Стевановић, Облици другог дела сложеног предиката као допуне безлично употребљеног глагола *требати*, *Наш језик* XIV/4, 237—243; С. Марковић, Лични и безлични облици глагола *требати* (посматрани из аспекта варијаната срп-

1.

Воз је журио пуном снагом, и ми смо *требали* доћи кроз неколико сати у Вилну (Б. Коло 1898); За то спремише вреће вуне, које су *требали* гурати пред собом (СЕЗБ 1921); Да ли се руске централне армије *требају* повући на Буг (Политика 1915); Народи су дошли до убеђења да они не *требају* да играју пасивну улогу (Шумадија 1876); Кад *требамо* да се састанемо (Ј. Веселиновић); Бог свети зна да л' сам ово до сада уопште и *требао* причати (Р. Домановић); *Требао* сам одговорити (Д. Васић); Брат му је ... *требао* у зору да порани и дође (М. Црњански); Порта је *требала* гледати да бар српскога кнеза лично привеже за себе (С. Јовановић).

Истина, у грађи се налазе и примјери са безличном употребом овога глагола у истој ситуацији, тј. када он тражи глаголску допуну:

2. Јер све је оно *требало* упамтити (Д. Васић); Је ли *треба* помињати, да онда није било пароброда (Б. Коло 1902); *Треба* да се кукурече (Ј. Ј. Змај); Не *треба* заборавити да о истој ствари имају данас познате и двије припов'етке (Б. Петрановић).

Ако би се судило према грађи сакупљеној за Речник САНУ, могао би се стећи утисак да у српском језику из периода коме припадају ови аутори (грађа за овај глагол није допуњавана из дјела насталих након педесетих година овога вијека) претеже лична употреба глагола *требати* и у ситуацији када он тражи глаголску допуну. Међутим, накнадном провером утврдио сам да код Лазаревића и Кочића преовлађује безлична употреба овога глагола, а код Црњанског лична.

Иако се у нашој граматичкој и стручној литератури непрекидно истицало да овај глагол са допуном другога глагола може да има само безличну употребу, ни његова лична употреба у језичкој пракси никада није искоријењена. И данас се често наилази на примјере са таквом употребом глагола *требати*:

3. Министри би *требали* да ставе параф (СТБг 3. XII 95); Имамо доста фаворита који би *требали* да се боре (ТВБг 2, 9. VI 95); Због тога министар за рад *треба* да поднесе оставку (Пол. 21. VII 95, 1); Скупштина нема акта о коме би *требала* да се изјасни (ТВЦГ 27. VIII 95); Ја сам боравио у Њујорку 1989, када смо Е. К. и ја *требали* да направимо филм (ТВБг 3, 10. VI 95); Они су *требали* да изваде дозволе своје владе (СТБг 13. VI 95).

Док су се језички стручњаци старали да сузбију овакву личну употребу глагола *требати*, у језичкој пракси се појавила још једна конструкција са овим глаголом која је постала предмет њихове

скохрватског стандардног језика), *Југословенски семинар за стране слависте 31*, Београд 1980, 81—92; В. Тукановић, *Глаголи требати и ваљати и њихова инфинитивно/презентска допуна*, *Научни састанак слависта у Вукове дане 22/2*, Београд 1994, 119—126.

пажње. То је употреба безличног облика овога глагола са субјектом. На такву његову употребу указује се већ у трећем годишту Нашег језика (1935, стр. 123): истиче се да је реченица „Он би *требало* да на суду каже све што зна“ неправилна и да би било правилно написати: „*Требало* би да он ...“ У грађи за Речник САНУ нашао сам један примјер овакве употребе глагола *требати* из знатно ранијег времена: Ми би *требало* казати тим мудрим и зенђелим народима ону нашу стару приповијетку (В. Врчевић) и један из 1935. године: Ко може да убеди ову мајку, да је њен син *требало* да погине (Ст. Јаковљевић); први примјер остаје изван норме и на основу других детаља своје конгруенције („ми би *требало* казати“).

Оваква употреба глагола *требати* ширила се, и већ у четвртном годишту нове серије Нашег језика (1953, стр. 275—276) говори се детаљније о неправилности употребе овога глагола у реченици: Сада бих ја *требало* на тебе да се наљутиш. Ту се истиче: „Из свега овога можемо извући закључак: није довољно лични облик глагола *требати* заменити безличним, већ је потребно саму конструкцију учинити безличном, онако како то захтева исправно језичко осећање. Дакле, не: *Сада бих ја требало на тебе да се наљутиш*, него: *Сада би требало да се ја на тебе наљутиш*. Овако је и складније и лепше, а овако је и једино правилно.“

Може се рећи да је данас оваква употреба глагола *требати* са глаголском допуном доминантна. То је посебно карактеристично за језик средстава информисања и за разговорни језик. Ево неколико таквих примјера из средстава јавног информисања:

4. Зашто њихови војници *треба* да иду у Босну (ТВЦГ 12. XI 95); Надлежни органи у Црној Гори *треба* да дају (И.); Ви *треба* да се заштитите (ТВЦГ 7. XII 95); Савет безбједности УН је *требало* да разматра (СТБг 10. VII 95); Ширак је вечерас *требало* да прими и копредседника (И., 11. VII 95); Билт би *требало* да обавести (ТВ Пол. 12. VII 95); Југословени више не би *требало* да стрепе (Пол. 16. VII 95, 1); Британски посредник би ... *требало* и лично да ... пренесе упоређење (ТВЦГ 23. VII 95).

Чести су примјери гдје је у позицији субјекта лична замјеница трећег лица или именица па, у случају кад је глагол *требати* у облику презента у 3. л. јдн., имамо наизглед регуларну ситуацију; само наизглед, јер безлична употреба глагола не подразумева само безлични облик глагола и обавезу да се субјекат слаже са тако употријебљеним глаголом — безлично употријебљен глагол не дозвољава увођење синтаксичког субјекта. Привид безличне употребе овдје долази отуда што је лични облик 3. л. јдн. презента идентичан са безличним обликом глагола у презенту. Ријеч је о примјерима које илуструје примјер број три у трећој групи примјера: Због тога министар за рад *треба* да поднесе оставку. Овдје је критеријум за разграничавање личне од безличне употребе глагола *требати*, као и

било ког другог глагола — то да ли је присутан или није субјекат односно да ли се подразумејева или не подразумејева (зна се, наиме, да субјекат може бити изостављен). Чини се да је данас и у нашој стручној јавности постало општеприхваћено мишљење да су овакве „безличне конструкције“ исправне са становишта норме. Из парадигме са личном употребом овога глагола издвојен је овај члан и, без икаквог граматичког оправдања, проглашен за случај безличне употребе и прикључен конструкцији која нема граматичку утемељеност, конструкцији коју оличавају примјери из четврте групе.

Учвршћивању оваквих конструкција могли су допринијети и неки стручни радови о проблему употребе глагола *требати*, гдје се лична употреба овога глагола у 3. л. јдн. са присутним субјектом проглашава за безличну. Тако С. Марковић у своме раду објављеном у првом годишту нове серије *Нашега језика* (1950, стр. 315) упућује да је употреба безличног глагола могућа са субјектом кад постоји формална конгруенција, а проблем је само „што се у многим случајевима тај безлични глагол могао осетити и као лични глаголски облик. Нпр. сасвим је исправно речено: *Он треба да дође*, тј. граматички: *Треба да он дође*; овде се *трѣба* осећа и као треће лице везано за *он*“, што утиче на ширење личних глаголских облика. Ја бих додао: и на ширење конструкције безличних облика глагола *требати* са субјектом у номинативу, какви се наводе у групи четири.

И у раду М. Стевановића, у коме он разматра различите случајеве безличне употребе глагола *требати*, има елемената који подржавају прије свега употребу личне реченице типа *Он треба да дође*. У вези са овим карактеристичне су слједеће Стевановићеве поставке. Прво, овај глагол тек са својом допуном чини предикат реченице (238) и, друго, „принцип овде није само не употребљавати облике глагола *требати* с личним наставцима, него управо не везивати их за одређене субјекте ни у случају када се тим везивањем формално не нарушава принцип система конгруенције — засад се бар ни оваква употреба не може сматрати допуштеном у српскохрватском језику који се узима за добар образац у општекултурној комуникацији међу онима који се овим језиком служе“ (242). Шта ово друго за М. Стевановића значи? Значи то да глагол *требати* не може добити допуну у инфинитиву ако је у реченици именован субјекат. Умјесто неприхватљиве за њега реченице: *Био је образац какав у ствари треба бити лекар* — или: *Ученик треба бити марљив* — М. Стевановић препоручује као модел безличне употребе овога глагола: *Био је у ствари образац какав треба да буде лекар; Ученик треба да буде марљив; Он треба да каже кад се враћа* (242—243). Наравно, он не доводи у питање случајеве безличне употребе овога глагола каква се од Вука сматра правилном: *Треба да сачекам* (240)⁴. Овакво становиште заступа и С. Марковић у раду из 1980. год.

Дакле, данас су у језичкој пракси присутне три конструкције глагола *требати* са глаголском допуном: глагол *требати* се јавља без-

лично и таквој конструкцији нико не оспорава нормативност, друга могућност је да се глагол *требати* јавља са личним наставцима и таквој конструкцији се не признаје статус у стандардном језику, трећа могућност је да се уз безлично употријебљен глагол *требати* налази субјекат⁵. Овој трећој конструкцији се прикључује и конструкција са личном употребом овога глагола у облику презента једине и такве конструкције се сматрају обрасцем безличне употребе овога глагола кад се жели именовати и субјекат.

Пошто је у прва два случаја све јасно, потребно је да се размотри овај последњи тип, који се данас сматра за образац правилне безличне употребе глагола *требати* кад он тражи глаголску допуну (заједно са типом који оличава примјер: *Треба да Марко купи књигу*).

Прво треба размотрити реченице типа Марко *треба* да купи књигу. Поставља се питање је ли ово заиста безлично употријебљен глагол и може ли се прихватити аргументација која се за то наводи? Мишљење да у оваквим конструкцијама субјекат ступа у синтаксичку везу са оба глагола истовремено, који тек заједно чине предикат реченице, није прихватљиво. Наиме, безлично употријебљен глагол у реченици: *Треба да Марко прочита књигу* — сам образује предикат, а „Марко прочита књигу“, представља зависну реченицу — објекатску допуну томе глаголу. У српском језику постоје глаголи који могу да буду сентенцијално прелазни⁶; чињеница да је глагол *требати* безличан у том погледу не игра никакву улогу. Кад би се могло прихватити мишљење да у оваквим случајевима субјекат ступа у синтаксичку везу са оба глагола, који тек заједно представљају предикат, онда би нам била прихватљива синтаксички идентична реченица са глаголом *ваљати* када је он употријебљен у значењу које оvdје има глагол *требати*. Према реченици: *Ваља да Марко прочита књигу* — нема реченице: Марко *ваља* да прочита књигу. Такав примјер нисам нашао ни у савременим текстовима, а тако говори и грађа сакупљена за Рјечник САНУ⁷. Као што је оваква реченица неприхватљива са глаголом *ваљати*, исто тако је неприхватљива са

⁴ У своме универзитетском уџбенику синтаксе *Савремени српскохрватски језик* II М. Стевановић се не задржава на конструкцијама са субјектом исказаним испред безличног облика овога глагола. Истина, говорећи о допунама овоме глаголу, он наводи један такав примјер (Ви треба да шетате), који се у датом контексту појављује као граматички прихватљив — стр. 603. петог издања.

⁵ У поменутом раду В. Ђукановић наводи све три употребе овога глагола без улажења у проблем њиховог статуса у стандардном језику.

⁶ В. М. Ивић, *Исказивање директног објекта у (стандардном) српскохрватском: Лингвистички огледи* (II издање); Београд 1995, 113—136.

⁷ Тако би се могао схватити овај глагол у примјеру из Вукове преписке: Ти *ваља* да знаш, да сам ја у том [ортографији] данас мајстор бољи од свију Срба — али други, опет Вуков примјер: Ту су *ваља* да и моја два брата пронала — показује да ту *ваља да* има функцију данашњег *ваљда*. Остаје једини примјер из једнога превода Мите Ракића: ... књиге, коју је енглеско министарство *ваљало* посебице да плати. Сам он не утиче на тврђу о одсуству оваквих конструкција у рјечничкој грађи.

безличном реченицом другог типа у позицији управне у сложеној: Марко *би било потребно* да прочита књигу; Марко *је неопходно* да прочита књигу. Дакле, ако се у случају у нашој науци познатом под именом сложени предикат⁸ може говорити о идентичности субјекта управног и зависног глагола, у случају безличне употребе глагола *требати* то није могуће, нити је могуће говорити о јединственом предикату који чине овај глагол и допунски глагол — па да онда лични облик допунског глагола отвара могућност за увођење субјекта. Безлични глагол не отвара позицију синтаксичког субјекта; ако се отвори та позиција, онда глагол престаје да буде безличан. Тако се понашају типични безлични глаголи у српском језику — *грмјети*, *сви-гати* и сл., и кад је у питању 3. л. јдн. презента. Неће нико рећи да је у реченици: Гром грми — глагол употријебљен безлично.

Друга је ствар што језичка пракса врши притисак на норму да се прихвати и лична употреба глагола *требати* и када он тражи глаголску допуну. Постоје случајеви када комуникативни циљ захтијева личну употребу глагола *требати* — такав случај илуструје сљедећа реченица: Петар ће сада поћи, а Марко *треба* да сачека другове. Слична ситуација је и кад се ради о односним реченицама са глаголом *требати*: Стигао је друг који *треба* да нам покаже пут. Овдје не можемо избјећи личну употребу глагола. Имамо личну употребу глагола, али је другачије зовемо — безлична. Изван трећег лица презента имамо још лошији излаз: употребу безличних облика глагола *требати* са субјектом. И једно и друго је могуће избјећи једино замјеном овога глагола неким глаголом који има личне наставке.

Може се поставити питање: је ли ово, можда, само субјекат глагола у позицији допунске реченице помјерен на почетак сложене реченице? Ни таква могућност није прихватљива. Аргументацију за овакво тврђење опет нуди ситуација са глаголом *ваљати*⁹ употријебљеним безлично и у значењу које има овдје глагол *требати*. Наиме, ако би се у реченици: Марко *треба* да прочита књигу — субјекат *Марко* прихватио као субјекат глагола *прочита* а глагол *треба* третирао као безличан, онда би морала постојати могућност образовања идентичне реченице са глаголом *ваљати*. Ипак за носиоце српског језика нису прихватљиве реченице као што је: Марко *ваља* (би *ваљало*) да прочита књигу. Таквих примјера нема у језичкој пракси.

Када је у питању конструкција безличног облика глагола *требати* са субјектом (оличеној у четвртој групи примјера), могу се поставити два питања: прво, шта је довело до појаве овакве конструкције и, друго, какво је њено упориште у систему српског стандардног језика?

⁸ Милка Ивић у раду „Проблем српскохрватског инфинитива“, *Зборник за филологију и лингвистику* 15/2 и у таквим случајевима говори о зависној реченици у позицији допуне одговарајућем глаголу — в. нпр. стр. 119.

⁹ Глагол *ваљати* није био предмет интересовања граматичара, и баш зато је интересантан за поређење — може се видјети и колико и како језички стручњаци могу да утичу на језичку праксу.

Појава ове конструкције везана је за сукоб језичке праксе и норме српског језика. Наиме, већ се на основу изложенога може видјети колики је притисак језичке праксе на језичку норму да се овај глагол употребљава и са личним наставцима када он тражи глаголску допуну; лична употреба тога глагола омогућује да се уведе субјекат. Тај притисак траје од времена када је Вук нормирао употребу глагола *требати* све до наших дана. Језичка пракса је за своју потребу за личном употребом овога глагола и кад се он допуњује глаголским конструкцијама нашла излаз у овој наизглед регуларној конструкцији, а језички стручњаци су је прихватили. Прије тога су један случај личне употребе овога глагола (3. л. јдн. презента — Марко *треба* да купи књигу) прогласили за безличну употребу.

На друго питање би се могло кратко одговорити да ова конструкција нема упориште у систему српског језика. Напротив, само за овај глагол не прихвата се правило да безлично употријебљен глагол не отвара синтаксичку позицију реченичног субјекта. Све реченице у српском језику са безличним глаголима бесубјекатске су реченице — прелазак тих глагола у личне мијења и карактер реченице: она постаје субјекатска (персонална). У случају о коме је овдје ријеч имамо некакав хибрид: субјекатско-безлична реченица.

Све што је речено о могућности да се у реченицама типа „Марко *треба* да прочита књигу“ у вези са мишљењем да је глагол *треба* ту безлично употријебљен и у вези са статусом субјекта у њој — важи и за ове конструкције.

Постоји један случај када се именска ријеч у облику номинатива на почетку сложене реченице са безлично употријебљеним глаголом *требати* може сматрати за субјекат допунске реченице. Тако је у сљедећим примјерима:

5. Прва група *требало* би да буде распоређена (СТБг 7. VII 95); Ти основни циљеви *треба* да буду омогућени (Ослобођење 24. III 1970, 5; С. Марковић 1980); Иако неопходна, ревизија норме књижевног језика *треба* да се врши опрезно (Наш језик XXII/1—2, 8).

Ако се ове зависне реченице из пасивне форме трансформишу у активну, видјеће се да именице у позицији субјекта ових зависних реченица постају њихови објекти, нпр.: Те основне циљеве *треба* омогућити. У грађи за Речник САНУ нисам нашао овакве примјере — са субјектом на почетку сложене реченице ни са безлично употријебљеним глаголом *требати* ни са глаголом *ваљати*. Међутим, и у тој грађи, а и у грађи из новијих текстова, има потврда за реченице са објектом зависне реченице испред управног предиката, било глагола *требати* било *ваљати*:

6. Јер је све оно *требало* упамтити (Д. Васић); Затварање *треба* удесити на репу (Д. М. Спасић); Кога *ваља* молити, не *ваља* га срдити (Вук, посл.); Хрању им [птићима] *ваља* давати у претсобљу (У. Стајић — примјери из грађе

за Речник САНУ); Руску делегацију сјутра би *требало* да приме представници владе (ТВЦГ 14. V 95); Грачова *треба* да прими ... и премијер (И., 20. V 95); Вишегодишње биљке *треба* редовно чистити (Пол. 21. VII 95, 23).

Чињеница да се ни овакви примјери, са субјектом зависне пасивне реченице на почетку сложене, не налазе у рјечничкој грађи (која, као што сам рекао, није попуњавана примјерима из новијих текстова) говори да је и ова појава новијега датума. И она је настала заједно са конструкцијом безличног глагола са субјектом испред њега. Иако се реченице са објектом зависне реченице испред безличног глагола *требати* јављају сасвим регуларно, језик није дозвољавао да у ту позицију дође субјекат зависних пасивних реченица. То се може објаснити тежњом да се избјегне повезивање субјекта са безлично употријебљеним глаголом *требати*. У оваквим случајевима глагол *требати* употребљавао се у личном облику: Тимочка дивизија I поз. није *требала* бити заустављена (Ж. Павловић — грађа за Речник САНУ).

У закључку овога рада могло би се рећи сљедеће. Ван спора је, као регуларна, безлична употреба глагола *требати* као у примјерима: *Треба* да Марко прочита књигу; *Треба* да (они) отпутују; *Треба* да идем. Језичка норма не дозвољава замјену ових облика глагола *требати* личним облицима, нпр.: *Треба* да идем; *Требају* да отпутују (отпутовати). Међутим, још од настанка норме савременог књижевног српског језика језичка пракса врши снажан притисак да се глагол *требати* употребљава и у личној форми и кад тражи глаголску допуну. Тај притисак језичке праксе, с једне стране, и непромјенљивост норме, са друге, довели су до појаве сасвим неприхватљиве конструкције типа: Они су *требало* да отпутују. Овоме је претходило издвајање конструкције типа: „Марко *треба* да отпутује“ од конструкција којима она припада — реченице са личном употребом глагола *требати* — и проглашавање (у стручној литератури) за образац безличне употребе овога глагола.

Конструкције типа „Они су *требало* да отпутују“ (представљене у четвртој групи примјера) немају никакво оправдање и потребно их је досљедно избацивати из употребе.

Конструкција типа „Марко *треба* да отпутује“ припада конструкцијама са личном употребом овога глагола, и њу треба вратити међу такве конструкције. Она, дакле, мора да дијели судбину свих других конструкција са личним обликом глагола *требати* када он тражи глаголску допуну.

Остаје, дакле, у оквирима стандардног језика једино конструкција са безличном употребом овога глагола у случају када он тражи глаголску допуну: *Треба* да отпутујем; *Треба* да Марко отпутује. Међутим, све док норма буде забрањивала и његову личну употребу у овом случају (што подразумијева и отварање синтаксичне позиције

реченичког субјекта), у језичкој пракси ћемо имати двије неправилне конструкције: ову са личном употребом глагола и ону са његовом безличном употребом са присутним субјектом. Ако је прва у супротности са важећом нормом, друга је у супротности и са нормом и са структуром нашега језика.

Није спорна употреба личних облика глагола *требати* када он не тражи глаголску допуну, нпр.: Ја вам не *треbam*, Не *треба* ми он; Не *треbam* њега — и сл. Зато у овоме раду и нисам о њима говорио.

Често писање о глаголу *требати* могло је да допринесе његовој претјераној употреби у савременом језику и да утиче да се њиме потисну други глаголи и изрази који могу често да га замијене управо у позицији гдје данас долази ова нерегуларна конструкција. Било би добро да се језичким савјетима указује и на те друге могућности, како би се употреба глагола *требати* свела у нормалне оквире, тј. како би се мало „охладила“. Тада би свакако била повољнија прилика и да се размотри могућност признавања статуса у стандардном језику и конструкцијама са личном употребом овога глагола у случају када он тражи глаголску допуну.

СКРАЋЕНИЦЕ ИЗВОРА

- СЕЗБ — Српски етнографски зборник САНУ
 СТБг — Независна телевизија Студио Б
 ТВБг — Телевизија Београд — 1, 2. и 3. програм
 ТВЦГ — Телевизија Црне Горе
 ТВ Пол. — Телевизија Политика

Резюме

Срето Танасић

ОБ УПОТРЕБЛЕНИИ ГЛАГОЛА *ТРЕБАТИ*

В статье рассматривается употребление глагола *требати* в случаях, когда он требует глагольного дополнения. Языковая норма от Вука до сих пор в таком случае допускает только безличное употребление (*Треба* да отпугујем; *Треба* да Марко отпугује), а в языковой практике настойчиво является и личное употребление этого глагола (*Треbam* да отпугујем; Марко *треба* / је *требао* да отпугује). В последнее время в языковой практике расширилось употребление этого глагола в безличной форме, но с подлежащим в именительном падеже (Они *треба* да отпугују; Марко је *требало* да отпугује). Автор считает, что такая конструкция, являющаяся только с этим глаголом, не имеет основания в структуре сербского языка.